

REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

*Aprobat
prin Decizia Consiliului pentru
Dezvoltare Regională Nord
nr.3din18.01.2017*

*Actualizat
prin Decizia Consiliului pentru
Dezvoltare Regională Nord
nr. 4 din 28.08.2018*

Planul Operațional Regional Nord 2017-2020

CUPRINS

Acronime	3
Introducere	5
Capitolul I Cadrul strategic	6
Capitolul II Cadrul operațional de implementare a POR Nord 2017-2020	8
OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE	10
<i>MĂSURA (1.1) Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală</i>	10
<i>MĂSURA (1.2) Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC</i>	12
<i>MĂSURA (1.3) Promovarea eficienței energetice</i>	24
OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN REGIUNE	31
<i>MĂSURA (2.2) Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri</i>	31
<i>MĂSURA (2.3) Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic</i>	37
<i>MĂSURA (2.4) Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice</i>	40
Capitolul III Mecanisme instituționale de implementare	47
Capitolul IV Surse de finanțare	48
Capitolul V Monitorizare și evaluare	48
Concluzii	49
<p><u>Anexe:</u></p> <p><i>Anexa 1:</i> Centralizator măsuri/proiecte prioritare din POR Nord 2017-2020 cu finanțare din FNDR/alte surse, excel</p> <p><i>Anexa 2:</i> Repartizarea mijloacelor financiare alocate anual din FNDR pentru proiectele din POR Nord 2017-2020, aprobate spre finanțare în DUP 2017-2020</p> <p><i>Anexa 3:</i> Fișe de proiecte incluse în POR Nord 2017-2020</p> <p><i>Anexa 4:</i> Sistemul de monitorizare a indicatorilor SDR Nord 2016-2020 și POR Nord 2017-2020</p>	

ACRONIME

AAC	– Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
ADR Nord	– Agenția de Dezvoltare Regională Nord
APL	– Administrația Publică Locală
BD	– Baza de Date
CCI	– Camera de Comerț și Industrie
CL	– Consiliul local
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CP	– Concepte de proiecte
CPP	– Concurs de propuneri de proiecte
CPV	– Concepte de proiecte viabile
CR	– Consiliul Raional
CRD Nord	– Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord
DGDR	– Direcția Generală Dezvoltare Regională
DRL	– Drumurile Regionale și Locale
DR	– Dezvoltare Regională
DUP	– Documentul Unic de Program
EE	– Eficiența Energetică
FNDR	– Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIS	– Sisteme Geografice Informatice
GIZ	– Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GL	– Grup de lucru
GLRS	– Grup de lucru regional sectorial
M&E	– Monitorizarea și Evaluarea
MADRM	– Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

MDS	– Managementul deșeurilor solide
MO	– Manualul Operațional
ONG	– Organizație non-guvernamentală
ODIMM	– Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PAI	– Planul Anual de Implementare
PI	– Parc Industrial
POR	– Planul Operațional al Regiunii
PSI	– Planificare Sectorială Integrată
RDC	– Regiunea de Dezvoltare Centru
RDN	– Regiunea de Dezvoltare Nord
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR	– Strategia de Dezvoltare Regională Nord
SDSE	– Strategii de Dezvoltare Socio-Economice
SNDR	– Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	– Unități Administrativ Teritoriale
ZEL	– Zona Economică Liberă

Introducere

În conformitate cu prevederile Legii nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, Planul Operațional Regional (în continuare POR) este un document-cadru care constituie planul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Regională (în continuare SDR), prevăzut pentru perioada anilor 2017-2020.

POR Nord 2017-2020 este instrument de implementare a SDR Nord 2016-2020. Scopul POR Nord este de a crea platforma de implementare a politicii regionale în RDN în perioada anilor 2017–2020, prin mobilizarea capacităților actorilor regionali și ale grupurilor de interes, încurajând angajamentul lor de a contribui la dezvoltarea regională și locală prin soluționarea problemelor și utilizarea durabilă a resurselor.

La baza procesului de elaborare a POR Nord au stat principiile de planificare și necesități conform domeniilor prioritare, care acționează în sinergie, fiind grupate în structuri logice ce-și au rădăcinile în obiectivele și măsurile SDR Nord 2016-2020.

În procesul de elaborare s-a prevăzut definitivarea metodologiei și a structurii documentului, racordarea lor la obiectivele și măsurile aprobate în SDR Nord 2016-2020. POR Nord conține obiective, măsuri și proiecte conforme politicii regionale.

Astfel, POR-ul actual include 5 capitole și concluzii:

- **Cadrul strategic** - conține cadrul strategic al dezvoltării regionale obiectivele și măsurile strategice.
- **Cadrul operațional** - încadrează în sine măsurile și proiectele prioritare care vor fi implementate pentru asigurarea atingerii obiectivelor strategice precum și indicatori de produs și rezultat.
- **Mecanisme instituționale de implementare (actori și proceduri)** – conține proceduri de implementare a POR Nord conform MO al FNDR și MO al ADR, termeni de implimentare și actualizare a POR Nord.
- **Surse de finanțare (FNDR, alte surse)** - conține posibilele mecanisme de finanțare din fondurile naționale și internaționale.
- **Monitorizare și evaluare** - stabilește mecanismul și procedurile de monitorizare și evaluare a procesului de implementare a POR Nord 2017- 2020. Procesul de monitorizare și evaluare se va concentra pe proiectele ce vor fi aprobate în DUP 2017-2020 și vor fi finanțate din sursele FNDR, precum și proiectelor finanțate din alte surse aprobate în POR Nord 2017-2020.

Conform prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 127 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.438-XVI din 28.12.2006, privind dezvoltarea regională în Republica Moldova și Anexei nr.2 a Regulamentului cadru al Consiliului Regional pentru Dezvoltare (în continuare CRD) din 08.02.2008, CRD este responsabil de aprobarea POR Nord.

I. CADRUL STRATEGIC

POR Nord este un document strategic de programare și formează cadrul de implementare a SDR Nord 2016-2020, prevăzut pentru perioada anilor 2017-2020, ce cuprinde obiective, măsuri și proiecte, care împreună cu alte programe regionale sectoriale (PRS), contribuie la implementarea politicilor naționale de dezvoltare întru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă a Regiunii de Dezvoltare Nord.

Prezentul POR Nord 2017-2020 este o continuitate a POR 2013-2016, care va asigura consecutivitatea activităților de implementare a SDR Nord 2016-2020.

Politicile naționale sectoriale, Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) 2016-2020 (adoptată de Parlamentul RM prin Legea Nr. 239 din 13.10.2016) și SDR Nord 2016-2020 aprobată prin decizia CRD Nord nr. 3 din 12.02.2016, reprezintă baza strategică a POR Nord 2017-2020.

Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Regională (SDR) Nord 2016-2020

<i>Obiectivul general:</i>	
<i>Cooperare pentru dezvoltare echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Nord</i>	
<i>Obiective specifice/Măsuri</i>	<i>Indicatori de monitorizare</i>
OBIECTIV 1. ACCESUL ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE	
<u>MĂSURA 1.1</u> Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea drumurilor regionale modernizate, %;
<u>MĂSURA 1.2</u> Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC	<ul style="list-style-type: none"> • Rata de conectare a populației la servicii de aprovizionare cu apă (urban/rural), %; • Rata de conectare a populației la servicii de canalizare (urban/rural), %; • Rata de acoperire cu servicii de MDS (rural), %; • Numărul gunoștilor neautorizate, unități;
<u>MĂSURA 1.3</u> Promovarea eficienței energetice	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafața clădirilor și spațiilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică, m².

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN	
<u>MĂSURA 2.2</u> Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții capitale în parcurile industriale, ZEL, milioane lei; • Numărul de IMM la 1000 de locuitori, unități
<u>MĂSURA 2.3</u> Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic	<ul style="list-style-type: none"> • Centre regionale de cercetare și inovare, unități;
<u>MĂSURA 2.4</u> Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea existentă a structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, locuipat. • Numărul obiectivelor turistice reabilite / amenajate, unități;

Toate obiectivele și măsurile propuse vor fi realizate de către CRD Nord/ADR Nord, autoritățile locale, în strânsă cooperare cu societatea civilă, mediul academic, sectorul privat, cetățenii și cu suportul partenerilor de dezvoltare ai RDN.

Evident, că POR Nord 2017-2020 nu poate singur să impulsioneze dezvoltarea regională, nici să joace rol de echilibrare, dacă acționează izolat de intervențiile structurale în domeniile asigurării accesului populației la servicii de apă și canalizare optimizate și de calitate, de infrastructură de drumuri și transport, cât și de intervenții pentru eficientizarea consumului de energie, de dezvoltare economică sustenabilă bazată pe inovare și specializare inteligentă, de valorificare a capitalului uman, de dezvoltare a infrastructurii turistice, precum și de protejare a mediului prin crearea unui mecanism de management al deșeurilor, care constituie niște precondiții pentru succesul POR Nord 2017-2020.

Domeniile de intervenție ale POR Nord 2017-2020 sunt complementare domeniilor de intervenție ale celorlalte programe operaționale sectoriale în domeniile DRL, AAC, MDS și EE a clădirilor publice, astfel prezentul document își propune să sprijine procesul de creștere și dezvoltare distribuită geografic, dându-i o dimensiune locală mai pregnantă și permițând diferitelor spații ale regiunii să-și valorifice resursele specifice reieșind din necesitățile și potențialul local.

CADRUL OPERAȚIONAL

POR Nord 2017-2020, în calitate de instrument pentru implementarea politicii de dezvoltare regională include **48 proiecte regionale**.

Proiectele date au fost incluse în POR Nord 2017-2020, în urma Concursului de propuneri proiecte (CPP), anunțat la 3 martie 2016, urmând procedura de preselecție stipulată în instrucțiunea pentru utilizatori, privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională (FNDR) (aprobată prin Decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 4/16 din 10 martie 2016).

La prima etapă a concursului au fost recepționate 54 note conceptuale. Conform Deciziei CRD Nord nr.2 din 19.05.2016, au fost admise pentru etapa a II 41 de note conceptuale.

La etapa a II a Concursului, au fost aplicate 32 cereri de finanțare, care au fost aprobate în lista proiectelor POR Nord 2016-2020 prin Decizia CRD Nord nr.2 din 13.10.2016.

Lista proiectelor, care au trecut pragul de 20 puncte, inclusiv, a fost înaintată spre aprobare în Documentul unic de program (DUP) 2017-2020. Conform deciziei CNCDR și HG nr. 203 din 29.03.2017, privind aprobarea Documentului Unic de Program (DUP) 2017-2020, în lista proiectelor din DUP au fost incluse 19 proiecte, inclusiv 2 proiecte în curs de implementare, din POR Nord 2013-2016.

Inclusiv, lista proiectelor POR Nord 2017-2020, este completată cu încă 5 proiecte dezvoltate și implementate de ADR Nord din sursele fondurilor externe, și anume: din sursele Guvernului România (1), Guvernului Cehia (2) și Guvernului Estonia (2).

Totodată, în lista proiectelor prioritare sunt incluse 6 Conceptele de proiecte viabile (CPV) dezvoltate în cadrul proiectului MSPL 2.0, implementat cu suportul partenerului de dezvoltare Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Astfel, în lista proiectelor prioritare sunt incluse **total 30 proiecte**.

Lista de proiecte a POR Nord 2017-2020 este completată cu **18 proiecte în căutare de finanțare** și anume, adică proiecte (11) care nu au acumulat punctajul necesar pentru a intra în lista DUP, 4 CPV dezvoltate în cadrul proiectului MSPL 2.0 (GIZ), precum și 3 CPV dezvoltate de ADR Nord și aplicate la programele transfrontaliere cu finanțare din sursele UE.

Proiectele incluse în POR Nord 2017-2020 sunt repartizate conform obiectivelor și măsurilor SDR Nord 2016-2020, orientate fiind spre atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare a regiunii. Totodată, proiectele sunt prioritizate în dependență de acoperirea financiară din sursele FNDR și cele externe.

Fiecare măsură a POR Nord 2017-2020 este conformă domeniilor de intervecție a politicii de dezvoltare regională, care conține o descriere succintă a situației, având o lista de indicatori care trebuie atinși până în a.2020.

Fiecare măsură este completată cu tabele ce includ:

- **proiectele prioritare, aprobate în Documentul Unic de Program (DUP) 2017-2020** (*marcată cu culoare verde*), specifice domeniului de intervenție, ce au acoperire financiară din FNDR, precum și proiectele finanțate din alte surse atrase, cu specificarea informației generale despre: beneficiari, parteneri ai proiectului, localizarea investiției, perioada de implementare și valoarea proiectului, sursa de finanțare a proiectului, indicatorii de produs și rezultat.
- **concepte de proiecte viabile** (CPV) dezvoltate în cadrul proiectului MSPL 2.0, în baza PRS-lor în domeniile AAC, MDS și EE a clădirilor publice (*marcate cu culoarea galbenă*), tabelul dat este continuare a tabelului anterior;
- proiectele aprobate în lista de proiecte POR Nord, care sunt în căutarea surselor de finanțare (*marcate în tabel cu culoarea roșie*).

Tabelele descrise mai sus, vor conține o rubrică generalizatoare, care vor indica, inclusiv, informația totalizată pe măsuri, și anume: numărul beneficiarilor, parteneri ai proiectelor, localizarea investiției, valoarea totală a investiției pe măsură, sursa de finanțare a proiectelor, indicatorii de produs și rezultat a proiectelor cu acoperire financiară din FNDR și alte surse.

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală

Argument

Într-o societate modernă drumurile sunt esențiale pentru transportarea bunurilor și persoanelor. În RDN, cu toate că infrastructura rutieră este suficient de dezvoltată, starea acesteia reprezintă provocarea cheie pentru dezvoltarea regiunii. Conform Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova 2020”, starea rea a drumurilor este privită drept o constrângere majoră care împiedică dezvoltarea economică. O infrastructură rutieră adecvată este o precondiție pentru dezvoltarea regională armonioasă și pentru accesul populației la servicii publice. De asemenea, RDN nu poate să-și valorifice pe deplin potențialul economic și cel investițional din cauza drumurilor rele, care limitează accesul la serviciile de educație și sănătate, obiectele de producție, piețele de desfacere, centrele culturale și turistice etc.

Din cauza stării nesatisfăcătoare a rețelei de drumuri, utilizatorii suportă cheltuieli suplimentare pentru a avea acces la serviciile sociale și administrative. De asemenea, drumurile în stare nesatisfăcătoare au impact nefast asupra mediului, deoarece sunt o sursă suplimentară de zgomot și vibrație, iar consumul sporit de carburanți generează emisii adiționale de substanțe nocive în atmosferă.

După implementare, proiectele implementate se preconizează să producă un efect multiplicativ prin susținerea dezvoltării serviciilor sociale, economice și altor servicii de importanță regională și locală.

Indicatori:

- Ponderea drumurilor regionale modernizate, %;
  - Valoarea inițială: 31,7 % (IDAM, 2014)

Harta drumurilor din RDN

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală

Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribu ția APL	Alte surse			
1.	1002. Renovarea drumului public M-2 - Slobozia – Cremene, Slobozia – Vărăncău, Vărăncău – L-117	CR Soroca	APL c.Vărăncău, c.Nimereuc	Raionul Soroca, s.Slobozia – Cremene, s. Slobozia- Vărăncău, s. Vărăncău	24.865.560	71.500	-	36 luni	3,5 km de drum renovat capital	Circa 8000 de beneficiari din 8 localități cu acces la drum renovat
2.	1001. Reabilitarea și modernizarea drumului L- 77 pe traseul Izvoare – Frumușica – Trifănești	Primăria com. Izvoare, r-l. Florești	CR Florești; APL s. Frumușica, r-l Florești; APL s. Trifănești, r-l Florești.	Raionul Florești, satele Izvoare, Bezeni, Scăieni (com. Izvoare), Frumușica, Trifănești.	24.777.428	-	-	18 luni	6,3 km de drum renovat capital	Circa 4000 de beneficiari din 5 localități cu acces la drum renovat
Total FNDR	2 proiecte	2 aplicanți	-	-	49.642.988	71.500	-	18-36 luni	9,8 km de drum reabilitat	Circa 12000 de beneficiari din 13 localități cu acces la drum renovat
Concepte de proiecte în căutarea surselor de finanțare										
3.	<u>1032</u> Renovarea drumului Singureni-Corlăteni cu conexiune la drumul național M14	Primăria s. Singureni, r-l Râșcani	APL s.Corlateni, r-l Rîșcani	Raionul Râșcani s.Singureni, s.Corlateni	69.391.220	-	-	10 luni	17,460 km de drum reconstruit	Circa 7300 de beneficiari din 2 localități cu acces la drum renovat
Total necesități	1 proiect	1 aplicanți	-	-	69.391.220	-	-	18-36 luni	17,460 km de drum reconstruit	Circa 7300 de beneficiari din 2 localități cu acces la drum renovat

Măsura 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC

Argument

Realizarea măsurii date este orientată spre eficientizarea serviciilor publice prin implementarea mecanismelor de cooperare intercomunitară în domeniul MDS și AAC. În urma implementării proiectelor de infrastructură fizică, trebuie de luat în considerare necesitatea consolidării capacităților operatorilor MDS și AAC pentru asigurarea nivelului necesar de fiabilitate și durabilitate a serviciilor prestate. Proiectele recente implementate în regiune și în țară au demonstrat o capacitate operațională redusă și eficiența scăzută a întreprinderilor municipale existente, care tind să devină operatori regionali în viitorul apropiat.

Prestarea serviciilor și utilităților publice de către o singură localitate, în special de una cu o populație sub 5000 locuitori s-a dovedit a fi nefezabilă din punct de vedere economic și respectiv, nu poate asigura calitatea.

Cooperarea intercomunitară și regionalizarea serviciilor și utilităților este răspunsul și soluția pentru rezolvarea acestei probleme. Beneficiile regionalizării serviciilor nu se referă doar la economiile ce pot fi acumulate, dar la performanțele înregistrate într-un sector concret. De asemenea, un serviciu regional devine mult mai eligibil pentru finanțare din partea donatorilor externi, comparativ cu unul local. Prestarea serviciilor și utilităților la scară regională va reduce disparitățile intra-regionale prin accesul la servicii calitative și durabile în egală măsură în localitățile mari și mici concomitent.

Acțiunile întreprinse pentru realizarea măsurii respective va permite crearea unui mecanism funcțional de optimizare a serviciilor publice de MDS și AAC, care va contribui în final la sporirea calității serviciilor și minimizarea nivelului tarifelor sectoriale.

Indicatori:

- Rata de conectare a populației la servicii de aprovizionare cu apă (urban), %;
  - Valoarea inițială: 72,5% (BNS,a.2015).
- Rata de conectare a populației la servicii de aprovizionare cu apă (rural), %;
  - Valoarea inițială: 16,4% (BNS,a.2015).
- Rata de conectare a populației la servicii de canalizare (urban), %;
  - Valoarea inițială: 72,5% (BNS,a.2015).
- Rata de conectare a populației la servicii de canalizare (rural), %;
  - Valoarea inițială: 16,4% (BNS,a.2015).
- Rata de acoperire cu servicii de MDS (rural), %;
  - Valoarea inițială: 31,7% (IDAM,a.2014).
- Numărul gunoiștilor neautorizate, unități;
  - Valoarea inițială: 648 (IDAM,a.2014).

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC

Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribuți a APL	Alte surs e			
4.	2016. Asigurarea orașului Fălești cu apa din râul Prut 2	CR Fălești	CR Ungheni, Glodeni, Primăriile Falesti, Risipeni, Falestii Noi, Albinetul Vechi, Navirnet, Taxobeni, Horesti, Izvoare, Calugar, Sculeni, Ungheni, Cioropcani, Ungheni, Buciumeni, Ungheni, Viișoara, Glodeni, Cuhnești, Glodeni.	RDN, raioanele Fălești, Ungheni, Glodeni	40.000.000	5.000.000	-	36 luni	18,8 km porțiune de apeduct construita Taxobeni-Fălești	Circa 30300 beneficiari ai serviciului de AA
5.	Cod:N11013. Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare a locuitorilor satelor Risipeni și Bocșa și a instituțiilor de menire social culturală cu crearea condițiilor pentru alte 9 localități din raioanele Fălești și Ungheni	Primăria Risipeni, r-1 Fălești	Primăria Izvoare, Primăria Taxobeni Primăria Horești, Primăria Scumpia, Primăria comunei Cioropcani, Consiliul raional Fălești	Raioanele Fălești și Ungheni, localitățile Risipeni, Bocșa, Izvoare, Taxobeni, Grubna, Horești. Lucăceni, Unteni, Scumpia, Stolniceni și Cioropcani	30.513.490	1.800.000		24 luni	21,815 km de rețele de apeduct construite 12,227 km de rețele de canalizare construite	560 gospodării casnice conectate la rețelele de AAC Circa 16000 de persoane cu acces la servicii de AAC

6.	2004. Apă pentru viață în regiunea de nord: raioanele Florești și Soroca	Primăria Băhrinești r. Florești	Primăriile Cuhureștii-de-Sus, Cuhureștii-de-Jos, Târgul-Vertiujeni, Vertiujeni, Zălucaeni, Văscăuți, JaPCA	RDN, 8 primării (11 localități) din r. Florești și Soroca: (Băhrinești, Cuhureștii de Jos, Târgul-Vertiujeni, Vertiujeni, Zălucaeni, Țipodrdei, Nicolaevca, Unchitești, Fagădău)	29.902.985	36.175.195	-	36 luni	106,5 km rețele distribuție 13,9 km aducțiune	1776 conectări la sistemul de aprovizionare cu apă; 10300 beneficiari ai serviciului de AAC; 44 instituții publice și 57 de agenți economici beneficiari ai serviciului de AAC;
7.	2003. Construcția sistemelor de alimentare cu apă în 10 localități din lunca râului Prut, r-l Glodeni. Etapa I – com. Cuhnești și com. Balatina	CR Glodeni	APL com. Balatina, r-l Glodeni; APL com. Cuhnești, r-l Glodeni	RDN, raionul Glodeni, comuna Balatina (s. Balatina, Clococenii Vechi, Lipovăț, Tomeștii Noi, Tomeștii Vechi), comuna Cuhnești (s. Cuhnești, Bisericieni, Cot, Movileni, Serghieni)	40.000.000	-	-	24 luni	9,36 km rețea de apeduct	Circa 10000 beneficiari ai serviciului de AA din 10 localități
8.	2011. Apeduct Bălți – Sîngerei, etapa III și stație de tratare	CR Sîngerei	CR Telenești; Primăria or. Sîngerei; Peimăria com. Bilicenii Vechi; Primăria com. Grigorăuca; Primăria com. Ciuciueni; Primăria com. Iezărenii Vechi; Primăria	RDN, Apeduct Bălți – Sîngerei, etapa III și bransamentului spre satul Bilicenii Vechi, stația de tratare parcurge teritoriul comunelor	39.387.000	116.970	-	24 luni	Apeduct magistral Bălți – Sîngerei, etapa III de alimentare cu apă din țevi de PE100 cu lungimea totală de 12, 231.5 km	Circa 38 456 beneficiari ai serviciului de AA

			com. Copăceni; Primăria com. Prepeleța; Primăria com. Biliceni Noi; Primăria com. Sîngerei Noi	Biliceni Vechi, Sîngerei Noi, Biliceni Noi, Iezărenii Vechi, Ciucieni, Grigorăuca, Copăceni, Prepeleța și or. Sîngerei și prin apropierea satului Cozești trece pe terenurile localităților din raionul Telenești, RDSUD. Oportunitate de asigurare cu apă potabilă de calitate din surse sigure pentru localitățile din raionul Telenești.						
9.	2013. Modernizarea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Dondușeni precum și satul Climăuți	Primăria orașului Dondușeni	Primăria satul Climăuți	RDN; raionul Dondușeni; localitățile: orașul Dondușeni, și satul Climăuți	17.599.810	-	-	36 luni	6,75 km rețele de apeduct în or. Dondușeni 15,0 km de rețele de apeduct în satul Climăuți construite	Circa 10500 beneficiari ai serviciului de AA
10.	2028. Crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca	Primăria com. Parcani	CR Soroca; Primăria com. Ocolina; Primăria satului Redi-Cereșnovăț; Primăria satului Dubna; Primăria com. Stoicani;	RDN, r-ul Soroca, s. Parcani, s. Voloave, s. Ocolina	23.530.410	225.600	-	24 luni	8,2 km aducțiuni de la apeductul magistral Soroca-Balti pînă în s. Parcani construite. 33,02 km rețele de distribuție în s. Ocolina, s. Voloave	Circa 3000 beneficiari ai serviciului de AA

			Primăria com. Vărăncău; Primăria com. Volovița; Primăria com. Vasilecău; Primăria s. Racovăț						și s. Parcani construite.	
11.	3008. Crearea sistemului de management integrat al deșeurilor în 11 localități ale raionului Briceni	Primăria orașului Lipcani	CR Briceni; APL s. Criva, s. Drepcăuți, s. Șireuți, s. Slobozia-Șireuți, s. Peprerîta, s.Hlina, s.Coteala, c.Larga, s.Medveja, s.Cotiujeni.	RDN, raionul Briceni, localitățile: or.Lipcani, s. Criva, s. Drepcăuți, s. Șireuți, s. Slobozia-Șireuți, s. Peprerîta, s. Hlina, s. Coteala, c. Larga, s. Medveja, s. Cotiujeni	23.137.928	-	-	24 luni	67 gunoiști neconforme existente în localitățile vizate lichidate	Circa 9 500 gospodării beneficiare ai serviciului de MDS
Total FNDR Măsura 1.2	8 proiecte	8 aplicanți	-	-	244.071.623	43.317.765	-	24-36luni	18,8 km de drum construit; 173,50 km rețele distribuție create; 22,1 km aducțiune construite; 12,227 km de rețele de canalizare construite; 21,815 km de rețele de apeduct construite 67 gunoiști neconforme lichidate	Circa 9 500 gospodării beneficiare ai serviciului de MDS Circa 118556 beneficiari ai serviciului de AA 2336 conectări la sistemul de aprovizionare cu apă 44 instituții publice și 57 de agenți economici beneficiari ai serviciului de AAC;

Proiecte finanțate din sursele UE										
12.	„Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia”	Primăria orașului Drochia	-	Orașul Drochia	-	-	46.6 01.8 05	24 luni	<ul style="list-style-type: none"> - 4 290 m aducțiuni de apă în or. Drochia reabilitate; - 8160 m rețele de distribuție a apei în orașul Drochia construite/extinse; - 7730 m rețele de distribuție a apei în orașul Drochia reabilitate; 	<ul style="list-style-type: none"> - Rata de acoperire cu servicii de alimentare cu apă crescută de la 95% la 100% (967 consumatori noi brânșați la rețelele de alimentare cu apă); - Servicii de alimentare cu apă îmbunătățite pentru 20 362 locuitori ai orașului Drochia; - Costurile de operare ale sistemului de AAC reduse în rezultatul diminuării pierderilor de apă în rețelele de distribuție; -Indicatorilorii de mediu (calitatea apei) îmbunătățiți pentru populația acoperită de servicii de alimentare cu apă (20.362 de persoane în anul 2018).
13.	„Optimizarea cheltuielilor de întreținere a sistemului de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Edineț și în orașul Cupcini” ¹	Primăria orașului Edineț	Primăria Orașului Cupcini	Orașul Edineț	-	-	48.1 36.0 72	24 luni	<ul style="list-style-type: none"> - 22 435 m rețele de distribuție a apei în orașul Edineț reabilitate; - 4 520 m rețele de alimentare cu apă în or. Edineț construite/extinse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rata de acoperire cu servicii de alimentare cu apă în or. Edineț crescută de la 80% la 86% (1 071 persoane deservite suplimentar); - Condiții de trai îmbunătățite pentru locuitorii orașului Edineț; -Pierderile de apă în rețelele de distribuție reduse cu 30%; - O infrastructură edilitatră modernă ca

¹ Acest proiect a fost depus și la FNDR în cadrul Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare regională pentru perioada anilor 2017-2020 cu denumirea - Reconstrucția sistemului de alimentare cu apa în orasele Edinet si Cupcini (CPV); Cod: 2027

										bază a dezvoltării economice; - Sistem eficient de cooperare intercomunitară în prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare stabilit între APL-le din zonă.
14.	„Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în localitățile Păscauți, Damașcani, Proscureni, Gălășeni, Mălăiești și Hiliuți, raionul Rîșcani”	Consiliul Raional Rîșcani	Primăriile or. Costești, com. Gălășeni, sat. Hiliuți	Raionul Rîșcani; primăriile or. Costești, com. Gălășeni, sat. Hiliuți	-	-	67.7 43.4 58	24 luni	<ul style="list-style-type: none"> - 19,6 km rețele de aprovizionare cu apă potabilă în satele Păscauți (9,6 km), Damașcani (7 km), Proscureni (3 km) din comuna Costești. - 22 km rețele de canalizare și o stație de epurare a apelor uzate cu capacitatea de 50 m3/zi în comuna Gălășeni; 18 km rețele de canalizare și o stație de epurare a apelor uzate cu capacitatea de 50 m3/zi în satul Hiliuți. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oportunități create de aprovizionare cu apă potabilă din sursă sigură pentru 28 localități ale raionului Rîșcani (zona clusterului Prut); - Criza de alimentare cu apă potabilă a locuitorilor satelor Păscauți, Damașcani, Proscureni din comuna Costești soluționată; - Condiții de trai a cetățenilor îmbunătățite și poluarea mediului cu ape reziduale redusă în comunele Gălășeni și Hiliuți. - Premise create pentru construcția apeductului magistral în clusterul Prut, care va permite soluționarea problemei calității apei potabile, extinderea și îmbunătățirea serviciilor de AAC prestate pentru locuitorii a 28 localități din r-l Rîșcani. - Sistem eficient de cooperare intercomunitară în prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare stabilit între

										APL de nivelul I și II din raionul Rîșcani.
15.	„Îmbunătățirea serviciilor de apă și de canalizare în raionul Fălești (orașul Fălești, satul Făleștii Noi și satul Călugăr)”, faza 1	CR Fălești	or. Fălești	RDN, r-ul Fălești, or. Fălești			46.3 63.6 45	36 luni	11 555 m rețele de distribuție a apei reabilitate 2 420 m rețele de distribuție a apei construite/extinse 2 600 m aducțiune construită	- Rata de acoperire cu servicii de alimentare cu apă crescută de la 95% la 96% (87 consumatori/105 gospodarii noi bransați la rețelele de alimentare cu apă);
Total surse UE Măsura 1.2	4	4 aplicanți	-	-	-	-	2088 4498 0	24-36 Luni	4 290 m aducțiuni de apă reabilitate 32 280 m rețele de distribuție a apei construite/extinse; 30 165 m rețele de distribuție a apei Reabilitate 40 km de canalizare 1 stație de epurare a apelor uzate	

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC

Concepte de proiecte Viabile (CPV) în căutarea surselor de finanțare

	Proiecte (denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implementare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribuția APL	Alte surse			
16.	Îmbunătățirea serviciilor de apă și de canalizare în raionul locativ „Slobozia” și satul Elizaveta, municipiul Bălți” ²	Primăria mun. Bălți	-	mun. Bălți	-	-	74.053.522	24 luni	-13,57 km de rețele de distribuție a apei în raionul locativ „Slobozia”, municipiul Bălți extinse; -17,16 km de rețele de distribuție a apei din satul Elizaveta, municipiul Bălți construite.	
17.	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Sîngerei	Primăria or. Sîngerei	-	Raionul Sîngerei; or. Sîngerei	-	-	44.900.854		-12,5 km de rețele de canalizare extinse în orașul Sîngerei.	
Total CPV Măsura 1.2	2	2 aplicanți					118.954.376	24 luni	30,73 km rețele de distribuție a apei 12,5 km rețele de canalizare extinse	

² Acest proiect a fost depus și la FNDR în cadrul Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare regională pentru perioada anilor 2017-2020 cu denumirea – Îmbunătățirea aprovizionării cu apă și sanitație în RDN prin extinderea infrastructurii de canalizare în mun. Bălți și raionul Sîngerei (CPV); Cod: 2023

Concepte de proiecte în căutarea surselor de finanțare

18.	3006. Extinderea și îmbunătățirea proiectului de management integrat al deșeurilor solide "Un mediu curat pentru o societate durabilă" în raionul Florești.	CR Florești	<p>APL: or.Florești, Ghindești, Mărculești s. Vărvăreuca, com. Ghindești (Hîrtop, Țîra), APL s. Răduleni Vechi, s. Pragila, s. Lunga, s. Mărculești, s. Băhrinești, APL com Gura Camencii (Gvozdova, Bobulești), APL com Roșietici (Roșieticii Vechi, Cenușa), com. Alexeevca (Dumitrești), com. Prodănești (Căprești), com. Ștefănești, com. Citulești, s. Cașunca, com. Gura Căinarului (Zarojeni), s.</p>	<p>RDN, raionul Florești, or. Florești, Ghindești, Mărculești și 24 localități rurale – Alexeevca, Dumitrești, Ciutulești, Domulgeni, Ghindești, Hîrtop, Țîra, Gura Camencii, Bobulești, Gvozdova, Gura Căinarului, Zarojeni, Lunga, Mărculești, Prajila, Prodănești, Căprești, Răduleni Vechi, Roșietici, Cenușa, Roșieticii Vechi, Ștefănești, Vărvăreuca, Băhrinești.</p>	10.464.500	286.80 0	-	24 luni	<p>14 500 Pubelele destinate pentru îmbunătățirea și extinderea serviciului de MDS sunt procurate 1 Buldozer destinat pentru prestarea serviciului MDS procurat</p>	<p>Circa 14 500 gospodării beneficiare ai serviciului de MDS</p>
------------	--	-------------	---	--	------------	-------------	---	---------	---	--

			Bahrinești, SA "Servicii Salubritate Floresti".							
19.	2015. Extinderea și regionalizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare în s. Răuțel, Pirlita și Marandeni	Primăria s. Răuțel, Fălești	Primăria s. Pîrlița, Fălești; Primăria s. Mărândeni, Fălești; Primăria mun. Bălți	RDN, s. Răuțel, Pîrlița, Mărândeni raionul Fălești	24.548.180	1.252.700	-	36 luni	4,7 km aducțiune comună, 11 km apeduct s. Răuțel, 6,0 km apeduct s. Pîrlița, 6,0 km apeduct s. Mărândeni, 1,84 km canalizare s. Răuțel, 1,35 km canalizare s. Pîrlița	Circa 10475 beneficiari ai serviciului de AAC
20.	3005. Îmbunătățirea gestionării sistemului de management integrat al deșeurilor solide în raionul Florești	CR Florești	APL: or. Florești, or. Ghindești, or. Mărculești, s. Vărvăreuca, com. Ghindești (Hîrtop, Țîra), s. Pragila, s. Lunga, s. Băhrinești, com. Gura Camencii, s. Răduleni Vechi, s. Alexeevca (Dumitrești), SA "Servicii Salubritate Floresti".	RDN, raionul Florești, or. Florești, Ghindești, Mărculești și 14 localități rurale – Ghindești, Hîrtop, Țîra, Gura Camencii, Bobulești, Gvozdova, Lunga, Mărculești, Prajila, Răduleni Vechi, Vărvăreuca, Băhrinești, Alexeevca, Dumitrești	14.019.900	418.680	-	36 luni	O stație de sortare MDS este dată în exploatare și echipamentul aferent procesului tehnologic procurat	Circa 28 735 de beneficiari ai serviciului de MDS
21.	3012. Extinderea sistemului de management al deșeurilor solide în 6 localități ale raionului Dondușeni	Primăria or. Dondușeni	Primăriile satelor Dondușeni, Corbu, Plop, Țaul, Climăuți	RDN; raionul Dondușeni; localități: or. Dondușeni, s.	14.708.800	-	-	-	42 platforme pentru colectarea deșeurilor construite: 168 euro-container pentru deșeuri	Circa 17700 de beneficiari din 6 localități ai serviciului de MDS 12 gunoiști neconforme lichidate

				Donușeni, s. Corbu, s. Plop, s. Țaul, s. Climăuți					menajere procurate și instalate; 4 500 pubele procurate și distribuite gospodăriilor private; 2 masini specializate pentru evacuarea deșeurilor menajere procurate; 1 excavator- incarcator procurat; 3 tractoare cu remorcă procurate; 1 mașină de asenizare procurată; 1 autogreider procurat.	
Total necesități Măsura 1.2	4 proiect	4 aplicanți	-	-	63.741.380	1.958. 180	-	24-36 luni	4,7 km aducțiuni de apă; 23 km de apeduct; 3 stații de pompare; 6 turnuri de apă; 3,19 km canalizare; 19 000 Pubelele; 1 stații de sortare; 12 gunoiști lichidate; 42 platforme construite; 168 containere MDS procurate; 1 Buldozer; 2 masini specializate; 1 excavator- incarcator; 3 tractoare /remorcă; 1 mașină de asenizare; 1 autogreider p/u serviciul MDS procurate.	Circa 14 500 gospodării beneficiare ai serviciului de MDS Circa 56910 beneficiari ai serviciului de AAC 12 gunoiști neconforme lichidate

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.3 Promovarea eficienței energetice

Argument

Măsura dată are ca scop promovarea activităților de utilizare a noilor tehnologii de eficiență energetică, a producerii și utilizării energiei din surse regenerabile, în special, biomasă din deșeuri agricole, care ar contribui la eficientizarea cheltuielilor pentru consumul de energie termică și electrică preponderent în instituțiile publice.

Bugetele publice sunt împovărate de cheltuieli considerabile pentru asigurarea confortului termic pe perioada rece a anului. Promovarea eficienței energetice aduce economii la scară largă, surse ce pot fi redirecționate către proiecte de dezvoltare regională. În scopul realizării acestei măsuri se vor implementa proiecte conform PRS în domeniul EE a clădirilor publice.

În același timp, RDN este regiunea cu sectorul agricol lider în mai multe ramuri la nivel național. Resursele majore de biomasă (vreascuri de la livezi sau paie cerealiere) constituie o oportunitate de dezvoltare a sectorului de producere a combustibilului din biomasă, ce constituie o alternativă pentru combustibilul solid sau gazele naturale, ambele importate la prețuri foarte mari. RDN are potențial semnificativ în implementarea unor astfel de proiecte.

Acest proiecte vor duce la crearea unor piețe funcționale a tehnologiilor de procesare a biomasei, ce va asigura durabilitatea intervențiilor proiectelor și după încheierea acestora. Vor fi create noi locuri de muncă și asigurate noi surse de venit în urma stabilirii unor canale de distribuție a combustibilului din biomasă și de asigurare cu tehnologii moderne la nivel regional și local.

Indicatori:

- Suprafața clădirilor și spațiilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică, m²
  - Valoarea inițială: 721595 (IDAM a.2014).

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE
Măsura 1.3 Promovarea eficienței energetice
Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen- tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contrib uția APL	Alte surse			
22.	6018 Renovarea Centrului de Sănătate Drochia „Anatolie Manziuc” prin Eficientizarea Energetică	CR Drochia	CL Drochia; CL Cotova , CL Chetrosu, CL Mîndîc, CL Antoneuca, CL Miciurin, CL Fîntînița, CL Țarigrad și Pervomaiscoe	RDN, raionul Drochia, orașul Drochia	12.766.263	150.000	-	18 Luni	- Clădirea CS Drochia eficientizată energetic	
23.	6019 Creșterea indicilor de eficiență energetică a Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul de Sănătate Edineț”	CR Edineț	-	RDN, raionul Edineț, orașul Edineț	9.692.641	-	-	24 luni	- 1015,04 m2 ferestre efcieinte energetic instalate - 50,50 m2 uși eficiente energetic instalate - 5785,60 m2 pereți și tavane izolați termic - 1942,40 m2 de acoperiș reconstruit capital - 1 Sistem de încălzire eficient instalat - 1 Sistem de ventilare eficient instalat;	

24.	6009 Asigurarea eficienței energetice a clădirii școlii-internat sportive din s. Grmăncăuți, raionul Briceni	CR Briceni	APL s. Grmăncăuți, raionul Briceni	RDN, raionul Briceni, satul Grmăncăuți	6.927.309	-	-	24 luni	<ul style="list-style-type: none"> - 142,83 m2 ferestre eficiente energetic instalate - 86,90 m2 uși eficiente energetic instalate - 202 m2 pereți și tavane izolați termic - 27 corpuri de iluminat eficiente energetic instalate - 1 Sistem de încălzire eficient instalat - 1 Sistem de ventilare eficient instalat
Total FNDR Măsura 1.3	3 proiect	3 aplicații	-	-	29.386.213	150.000	-	18-24 luni	<p>CClădirea CS Drochia eficientizată energetic; 24398,04 ferestre eficiente energetic instalate; 137,4 uși eficiente energetic instalate; 5987,6 pereți și tavane izolați termic; 1942,40 m2 de acoperiș reconstruit capital; 2 Sisteme de încălzire eficient instalat; 2 Sisteme de ventilare eficient instalat; 27 corpuri de iluminat eficiente energetic instalate</p>

Proiecte finanțate din sursele UE										
25.	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Dimitrie Cantemir" din municipiul Bălți ³	Primăria mun. Bălți	-	RDN, municipiul Bălți	-	-	26.002.455	36 luni	2825 m2 de pereți exteriori izolați; 659 m2 de ferestre și uși înlocuite; 1754 m2 de acoperiș renovat; 1 sistem de canalizare renovat; 1 sistem de ventilație renovat; 1 sistem de încălzire optimizat.	
26.	Sporirea eficienței energetice a Gimnaziului "Iurie Boghiu" din satul Flămânzeni	CR Sîngerei	-	RDN, raionul Sîngerei, com. Coșcodeni, s. Flămânzeni	-	-	26.592.646	36 luni	3047 m2 de pereți exteriori izolați; 571 m2 de ferestre și uși înlocuite; 2072 m2 de acoperiș plat renovat; 1059 m2 tavan al subsolului izolat; 190 m2 sistem de protecție solară instalat; 1 sistem de drenare a apelor pluviale optimizat; 1 sistem de ventilație renovat; 1 sistem de încălzire optimizat.	
Total surse UE Măsura 1.3	2 Proiecte	2 Aplicați	-	-	-	-	52595.101	-	5872 de pereți exteriori izolați 1230 de ferestre și uși înlocuite; 3826 m2 de acoperiș renovat; 1059 m2 tavan al subsolului izolat	

³ Acest proiect a fost depus și la FNDR în cadrul Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare regională pentru perioada anilor 2017-2020 cu denumirea - Eficientizarea consumului de energie în clădirile publice din Regiunea de Dezvoltare Nord prin sporirea eficienței energetice A L.T. "Dimitrie Cantemir" din Mun. Bălți; Cod: 6022

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Măsura 1.3 Promovarea eficienței energetice

Concepte de proiecte Viabile (CPV) în căutarea surselor de finanțare

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contrib uția APL	Alte surse			
27.	Sporirea eficienței energetice a IMSP Spitalul Raional Edineț din orașul Edineț	CR Edineț	-	RDN, mun. Bălți	-	-	23.293.80 1	2017 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> - 2653 m2 de pereți exteriori renovați termic; - 604 m2 de ferestre și uși înlocuite; - 1496 m2 de acoperiș renovat și izolat termic; - 587 m2 de plafon a subsolului izolat termic; - 103 m2 de izolare termica a camerelor tehnice; - 1 sistem de ventilare centralizata cu 3 unități centralizate; - 1 stație termică cu capacitatea de aproximativ 300 kW; - 1 sistem de protecție la trăsnet; - 1 sistem de management a apelor pluviale cu conectare la sistemul centralizat de canalizare. 	
28.	Sporirea eficienței energetice a IMSP Spitalul	CR Fălești	-	RDN, mun. Bălți	-	-	27.000.58 3	2017 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> - 3775 m2 de pereți exteriori renovați termic; - 926 m2 de ferestre și uși înlocuite; 	

	Raional Făleşti din oraşul Făleşti⁴									<ul style="list-style-type: none"> - Căile de acces secundare de pe faşada de vest renovate; - Acoperişul îmbunătăşit pentru renovarea termică; - Etajul termic izolat termic; - Acoperişului terasei renovat termic; - Sisteme de ventilaire instalate; - Sistem de protecşie solara instalat; - 1 sistem de protecşie la trăsnet; - 1 sistem de management a apelor pluviale cu fântâna de drenare.
Total CPV Măsură 1.3	4 proiecte	4 aplicaşii	-	-	-	-	102.889.4 85	24 luni	<p>5872 m2 de pereşii exteriori izolaşii; 6428 m2 de pereşii exteriori renovaşii termic; 2760 m2 de ferestre şi uşii înlocuite; 5322,2 de acoperiş renovat şi izolat termic; 1059 m2 1646 m2 de tavan al subsolului izolat; 2 sisteme de canalizare renovate; 3 sisteme de canalizare renovate; 3 sisteme de încălzire; 3 sisteme de drenaj a apelor; 1 sistem de protecşie la trăsnet; 1 sistem de protecşie solara instalat</p>	

⁴ Acest proiect a fost depus şi la FNDR în cadrul Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare regională pentru perioada anilor 2017-2020 cu denumirea - Sporirea eficienşei energetice a instituşiei medico-sanitar-publică a spitalului raional Făleşti; Cod: 6017

Măsura 2.2 Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri

Argument

Astăzi sectorul privat este esențial în asigurarea dezvoltării durabile a unei economii. IMM sunt considerate unul din factorii cheie de creștere economică, prin aportul la crearea locurilor de muncă și generarea veniturilor și pentru rolul pe care îl au în inovare și competitivitate.

Deși IMM participă activ la crearea locurilor de muncă în regiune, totuși, în majoritatea lor, aceste întreprinderi nu au o vocație de creștere și dezvoltare a afacerii datorită accesului redus la capital, tehnologie și infrastructură, a adaptabilității la nevoile pieței prin inovare. De asemenea, regiunea înregistrează o dezvoltare lentă a structurilor de sprijinire a afacerilor care, în multe cazuri sunt insuficiente datorită lipsei echipamentelor, logisticii, utilităților și spațiului necesar desfășurării activităților economice.

În acest sens se propun măsuri de facilitare a dezvoltării mediului de afaceri, prin acordarea de sprijin dezvoltării și creării de noi structuri pentru sprijinirea afacerilor la nivel regional, care vor contribui la intensificarea procesului de atragere a investițiilor autohtone și străine, la crearea noilor locuri de muncă, la formarea unor sectoare competitive ale industriei bazate pe tehnologii moderne, inovaționale, respectiv la sporirea avantajelor competitive a RDN.

Indicatori:

- Investiții capitale în parcurile industriale, ZEL, milioane lei;
  - Valoarea inițială 745,766 (MEI, 2014)
- Numărul de IMM la 1000 de locuitori, unități
  - Valoarea inițială 6,2 (BNS, 2014)

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.2 Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri

Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implem entare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribuți a APL	Alte surse			
29.	"Centru Creativ – Inovativ „PRO Cariera” din or. Otaci, r-l Ocnîța"	Primăria or. Otaci, r-nul Ocnîța	Primăriile satelor Călărășeuca, Vălcineț, Codreni	or. Otaci, r-nul Ocnîța	22.222.872	-	-	24 luni	3 Localități beneficiare de servicii; 100 persoane instruite.	20 locuri noi de muncă
30.	<u>4014.</u> Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin amenajarea pieței regionale en-gros și a spațiilor destinate activităților non-agricole în raionul Rîșcani	CR Rîșcani	APL I or. Edineț APL II: Rîșcani, Glodeni, Edineț, Drochia, Soroca, Briceni APC: Ministerul economiei, Ministerul agriculturii și industriei alimentare	RDN, r-ul Rîșcani	20.000.000	20.000	-	24 luni	1 piață regională en-gros cu suprafața de 3,3 ha, construită, amenajată și conectată la infrastructura de utilități publice și căi de acces.	1 întreprindere creată. 20 locuri noi de muncă
31.	<u>4021.</u> Facilitarea dezvoltării infrastructurii de afaceri în Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) prin consolidarea infrastructurii Parcului Industrial "Răut"	Primăria mun. Bălți	CR Glodeni, CR Riscani, CR Singerei, CR Falesti.	RDN, mun. Bălți, r-le Fălești, Glodeni, Râșcani, Sângerei	20.000.000	23.945.350	-	24 luni	1 Centru de excelență pentru Parcuri Industriale (CEPI) creat suprafața totală de 1200 m ² 1 Sistem Energetic al PI „Răut” modernizat	Numărul de beneficiari, rezidenți în spațiile modernizate Locuri de muncă generate

32.	4026. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în cadrul Parcului Industrial Edinet	Primăria Edinet	Ministerul Economiei, CR Edinet	RDN, or. Edineț	19.900.000	-	-	18 luni	- Linie Electica Aeriana 110kV – 2000 m - 500 m2 drum construit	Numărul de beneficiari, rezidenți în spațiile modernizate Locuri de muncă generate
Total FNDR Măsura 2.2	4proiect	4 aplicații	-	-	82.122.872	23.965.350	-	20-24 luni	1 piață regională en-gros; 20 de noi locuri de muncă create; 1 Centru de excelență pentru Parcuri Industriale; 1 Sistem Energetic modernizat; 500 m2 drum construit; 2 km de linie Electica Aeriana 110kV; 100 persoane instruite	
Proiecte finanțate din alte surse										
33.	Crearea sistemului integrat de dezvoltare durabilă a sectorului apicol în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova	ADR Nord	CR Edinet	RDN	-	-	3.311.431	24 luni	1 Centru de procesare și ambalare a produselor apicole creat	9 locuri de muncă nou-create; 1 Asociație a producătorilor de miere creată
34.	<u>Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în Regiunea de Dezvoltare Nord a Moldovei</u>	People in Need	AO Pro Cooperare Regională, ADR Nord	RDN	-	-	555 000 EUR	26 luni	1 centru de informare a IMM-urilor și APL-urilor în ADR Nord creat;	Cel puțin 10 start-up-uri create 15 granturi oferite IMM-uri din RDN

										3 asociații de producători în regiune create
35.	<u>Elaborarea strategiei și planului de acțiuni în domeniul specializării regionale în Regiunea Nord, Moldova</u>	Royal HaskoningD HV	ADR Nord	RDN			23 500 euro	4 luni	1 strategie în domeniul specializării economice și un plan de acțiuni elaborat; 2 vizite ale experților cehi în Republica Moldova desfășurate; 2 sesiuni de instruire	1 brand regional creat și promovat
Total alte surse Măsura 2.2	1 proiect	1 aplicanți	-	-	-	-	3.311.431	24 luni	1 Centru de procesare și ambalare a produselor apicole creat 1 centru de informare a IMM-urilor și APL-urilor în ADR Nord creat 1 strategie în domeniul specializării economice și un plan de acțiuni elaborat; 2 vizite ale experților cehi în Republica Moldova desfășurate; 2 sesiuni de instruire	

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Concepte de proiecte în căutarea surselor de finanțare

36.	4007. Crearea Centrului de afaceri în com. Badiceni	Primaria com. Badiceni, r-ul Soroca	IA Soroca, CR Soroca, Primăria com. Rudi, r-ul Soroca, Primăria com. Șolcani, r-ul Soroca, Primăria com. Rublenița, r-ul Soroca, Primăria s. Zgurița, r-ul Drochia, Primăria com. Cotova, r-ul Drochia	RDN	4.963.020	36.400	-	30 luni	1 Centru de afaceri creat cu suprafața de 1367,4 m.p	9 firme incubate 24 locuri de muncă create
37.	4030. Oportunități de realizare a produselor alimentare autohtone, cu creșterea veniturilor populației în regiunea de nord-vest a Republicii Moldova	Primăria orașului Rîșcani	CR Rîșcani, Primăria s. Nihoreni, Primăria or. Drochia, Primăria or. Glodeni	RDN, r-ul Rîșcani, or. Rîșcani	5.000.061	195.428	100.000	18 luni	Hala comercială a Pieții cu suprafața totală de 430 m2, temelia, pereții, amplasată pe teren aferent cu suprafața de cca 500 m2, înzestrată cu infrastructură, utilaj și laborator specializat	Circa 300 000 beneficiari ai serviciilor pieții

Total necesități Măsura 2.2	2 proiecte	2 aplicanți	-	-	9.963.081	231.828	100.00 0	18-30 luni	1 Centru de afaceri creat cu suprafața de 1367,4 m.p Hala comercială a Pieții cu suprafața totală de 430 m2, temelia, pereții, amplasată pe teren aferent cu suprafața de cca 500 m2, înzestrată cu infrastructură, utilaj și laborator specializat
--------------------------------	------------	-------------	---	---	-----------	---------	-------------	------------	--

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic

Argument

Pentru atingerea prosperității, asigurării competitivității regiunii și îmbunătățirii calității vieții populației, este necesar de a aplica o nouă abordare strategică, cea bazată pe cunoaștere. Realizarea măsurii date va contribui esențial la crearea unui mediu favorabil cercetării și inovării, factor în ascensiune și schimbare permanentă. Astfel, va fi sporită identitatea regională în termeni de inovare, prin promovarea unitară a tuturor actorilor implicați la nivel regional: universități, centre de cercetare, incubatoare de inovare și afaceri.

Acțiunile de realizare a măsurii, în acest sens, vor fi orientate spre o analiză concretă a potențialului de cercetare și inovare, prin realizarea unui studiu în domeniu, ulterior prin susținerea unor inițiative de cercetare, cu suportul programelor naționale și internaționale specializate în IT, pentru asigurarea transferului tehnologic în producerea noilor invenții la nivelul de RDN și țară.

În scopul valorificării rezultatelor cercetării și dezvoltării tehnologice va fi facilitată crearea și dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic (centre incubatoare de afaceri inovative, centre de transfer tehnologic, centre de informare tehnologică, oficii de legătură cu industria, parcuri științifice și tehnologice), care prin activitățile inovative vor contribui la creșterea calității și competitivității produselor, proceselor și serviciilor, la crearea de noi locuri de muncă și la dezvoltarea economică durabilă într-un mediu concurențial.

Indicatori:

- Centre regionale de cercetare și inovare, unități
  - Valoarea inițială: 0 (2016)

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic

Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribuți a APL	Alte surse			
38.	4024. Crearea în mun. Bălți a centrului de inovare și transfer tehnologic din Regiunea de Dezvoltare Nord	Primăria mun. Bălți	Ministerul Educației	RDN, mun. Bălți, Universitatea de Stat "A. Russo" din Bălți (USARB)	16.819.800	40.000	-	18 luni	1 Centru cu edificiu (suprafața totală de 6054 m ²) finisat și conectat la electricitate, rețele de apă și canalizare, rețeaua Internet și alte telecomunicații	10 start up – uri create
Total FNDR Măsura 2.3	1 proiecte	2 aplicanți	-	-	16.819.800	40.000	-	18-30 luni	1 centru finisat, conectat la utilități publice și amenajat cu echipament necesar)	

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic

Concepte de proiecte Viabile (CPV) în căutarea surselor de finanțare

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen- tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribuția APL	Alte surse			
39.	Coaching-ul transnațional - vector de creștere inteligentă pentru start-up- uri și scale-up-uri în regiunea Dunării	ADR Vest (România)	Camera de Comerț și Industrie a Sloveniei (Slovenia), Applied Research and Communications Fund (Bulgaria), CzechInvest – Investment and Development Agency (Cehia), Tera Tehnopolis (Croatia), Hungarian National Trading House (Ungaria), Handwerk International Baden- Wuerttemberg (Germania, Regional Agency for Socio- Economic Developmenty (Serbia), ADR Nord (MD).	Regiunea Dunării, RDN	-	-	32069 4,2	36 luni	1 pachet standardizat de servicii de coaching transnațional pentru inițierea și extinderea proiectelor dezvoltat și pilotat,	Consolidarea cooperării transnaționale în regiunea Dunării, conectarea implementării serviciilor la sectoare inteligente de specializare (RIS3), impact asupra afacerilor în cadrul a 54 de companii, oferindu-le servicii de coaching transnațional de afaceri, care vor ajuta compania să treacă de la stadiul actual de dezvoltare la următorul, îmbunătățirea politicilor, în special în cadrul strategiilor de specializare inteligentă
Total CPV Măsura 2.3	1 Proiect	1 Aplicant	-	-	-	-	32069 4,2	36 luni	1 pachet standardizat de servicii de coaching transnațional pentru inițierea și extinderea proiectelor dezvoltat și pilotat	-

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice

Argument

Turismul este un sector important al economiei naționale și are o tendință de creștere permanentă la nivel național. În RDN Turismul rămâne a fi deocamdată un sector mai puțin valorificat. Pentru impulsivizarea acestui domeniu este necesar de valorificat la maximum resursele disponibile pentru atragerea și deservirea unui număr tot mai mare de turiști din țară și de peste hotare.

Scopul măsurii constă în identificarea și valorificarea potențialului turistic regional prin crearea unei infrastructuri turistice regionale conectate la cea națională, ulterior internațională, prin aplicarea diverselor programe transfrontaliere. Conectarea traseelor turistice regionale la traseele turistice din România și Ucraina trebuie privită drept soluție în dezvoltarea turismului în regiune. Totodată, promovarea pe plan intern și internațional a traseelor și serviciilor turistice existente ar spori numărul turiștilor din țară și de peste hotare.

Acțiunile măsurii vor fi îndreptate spre crearea unor rute turistice. De asemenea cu suportul partenerilor de dezvoltare va fi elaborat brandul regional și o serie de materiale promoționale pentru a promova mai eficient potențialul turistic regional.

Indicatori:

- Numărul obiectivelor turistice reabilitate / amenajate, unități
  - Valoarea inițială: 0 (2015)
- Capacitatea existentă a structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, locuri-pat
  - Valoarea inițială: 5019 (BNS,2014)

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice

Proiecte finanțate din sursele FNDR

	Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					FNDR	Contribu ția APL	Alte surse			
40.	5029. Modernizarea infrastructurii turistice prin construcția drumului de acces către Mănăstirea “Adormirea Maicii Domnului” din s.Calarașeuca	CR Oconița	APL Calarașeuca, r-ul Oconița APL Unguri, r-ul Oconița APL Arionești, r-ul Dondușeni APL Pocrovea, r-ul Dondușeni s. Bronița, r-ul Moghiliiov Podolisk, Ukraina	RDN, com. Calarașeuca, r-l Oconița	24.012.500	-	-	18 luni	4,62 km de drum cu îmbrăcăminte rigidă, renovat capital; 1 parcare amenajată 1 Grup sanitar construit	Circa 58000 de turiști anual
Total FNDR Măsura 2.4	1 proiecte	1 aplicanți	-	-	24.012.500	-	-	18 luni	4,62 km de drum de acces; 1 parcare amenajată; 1 Grup sanitar construit	Circa 58000 de turiști anual

Proiecte finanțate din alte surse										
41.	<i>Suport în dezvoltarea turismului rural sustenabil în RDN, Moldova</i>	ADR Nord	Partener - Estonian Local Action Groups (LAGs) Pärnu Bay Partnership	RDN	-	-	295.832	6 luni	- 100 de persoane instruite în înființarea și conducerea unei afaceri în domeniul turismului rural; - 1 vizită de studiu în Estonia cu participarea a 8 persoane.	-Parteneriate eficiente de dezvoltare a turismului rural create; -nivel ridicat de informare a populației în vederea desfășurării unei activități economice; antreprenori si familii de întreprinzători instruite și consiliate în conducerea afacerilor lor.
42.	"Împuternicirea femeilor și tinerilor prin creșterea abilităților și competențelor lor în domeniul designului evenimentelor rurale și ale serviciilor de ospitalitate"	Tartu Parnu College, Estonia	ADR Nord, Universitatea de Stat din Moldova	RDN	-	-	45152 euro	17 luni	1 ghid în managementul evenimentelor; 2 seminare de instruire al principalilor actori implicați în managementul evenimentelor; 1 vizită de studiu în Estonia	50 de participanți instruiți
Total alte surse Măsura 2.4	2 proiecte	2 aplicanți	-	-	-	-	340984	6-17 luni	100 de persoane instruite; 2 vizite de studiu în Estonia 1 ghid în managementul evenimentelor; 2 seminare de instruire al principalilor actori implicați în managementul evenimentelor;	

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN RDN

Măsura 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice

Concepte de proiecte Viabile (CPV) în căutarea surselor de finanțare

Proiecte (cod, denumire)	Aplicant	Parteneri	Localizare	Finanțare, lei			Durata de implemen- tare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
				FNDR	Contribuția APL	Alte surse			
<u>"Promovarea turismului de festival în regiunea Mării Negre"</u>	Municipiul Edirne (Turcia)	Asociația Ucraineană a Centrului de Sprijin pentru Afaceri (Ucraina), Agenția de Dezvoltare Regională Nord (Republica Moldova)	Bazinul Mării Negre RDN	-	-	11572 550	28 luni	1 catalog de festivaluri și evenimente cu pachete pe piețele internaționale selectate elaborat; 1 rețea de actori locali / regionali implicați în gestionarea catalogului și valorificarea rezultatelor proiectului creată;	5 parteneriate / grupuri de IMM-uri locale care vor dezvolta produse turistice create.
<u>"Valorificarea patrimoniului și a traseelor ecologice a vinului Dunărean prin prisma turismului durabil"</u>	BRTC Iași (România), Eurodite (România)	Bulgarian Economic Forum (Bulgaria), Kiskun County Tourism and Marketing Development (Ungaria), Pomurje Development Agency (Slovenia), Pakora (Germania), EUDA (Cehia), Regional Development Agency Eastern Serbia (Serbia), ADR Nord (R.M.)	Regiunea Dunării, RDN			34858 771,9		1 portofoliu comercial de tipuri de vinuri autohtone înființat; un 1 studiu de referință în toate regiunile ca mijloc de comparație efectuat ; 1 set de instrumente educaționale și de politici transnaționale elaborat. O Campanie / strategie de promovare a vinului dunărean elaborată, Nr. de expoziții	Creșterea nr de vizitatori turistici în regiunea Dunării

Total CPV Măsura	<u>2 Proiecte</u>	2 aplicanți	-	-	-	-	46431 322		<p>1 catalog de festivaluri și evenimente cu pachete pe piețele internaționale selectate elaborat;</p> <p>1 rețea de actori locali / regionali implicați în gestionarea catalogului și valorificarea rezultatelor proiectului creată;</p> <p>1 portofoliu comercial de tipuri de vinuri autohtone înființat; un 1 studiu de referință în toate regiunile ca mijloc de comparație efectuat ;</p> <p>1 set de instrumente educaționale și de politici transnaționale elaborat.</p> <p>O Campanie / strategie de promovare a vinului dunărean elaborată, Nr. de expoziții</p>	
Concepte de proiecte în căutarea surselor de finanțare										
43.	5010. Amenajarea traseului ecoturistic Zamca	CR Briceni	APL Pererita, r-ul Briceni	RDN, r-ul Briceni, s. Pererita	23.003.000	-	-	18 luni	<p>4,5 km. căi de acces către obiectivele turistice amenajate;</p> <p>6 mini-pensiuni construite și dotate;</p> <p>4 foișoare construite;</p> <p>1 teren de joacă pentru copii dotat cu echipament amenajat;</p> <p>2 terenuri sportive (volei și fotbal) construite/amenajate;</p> <p>Sistem de iluminare pe teritoriul zonei de odihnă instalat;</p> <p>10 tomberoane de colectare a deșeurilor instalate;</p>	Număr de turiști la locație

									1 parcare pentru automobile și autocare construită; 1 traseu de biciclete construit (10 km.).	
44.	5025. Dezvoltarea, valorificarea și promovarea potențialului și infrastructurii turistice regionale prin crearea centrului de promovare a turismului (CPT) în mun. Bălți	Primăria mun.Bălți	CR Soroca, CR Glodeni, CR Riscani, CR Singerei, CR Falesti.	RDN, mun. Bălți, raioanele Soroca, Glodeni, Riscani, Singerei, Falesti	24.998.074	92.042	-	24 luni	1 Centrul de promovare a turismului (CPT) din Regiunea de Dezvoltare Nord creat (suprafața totală de 130 m ²) cu edificiu reparat cosmetic, dotat cu mobilierul și echipamentul necesar și transmis în gestiune 1 Infrastructura turistica pentru „Zona de odihna și agrement” la Lacul orășenesc ”Bălți” îmbunătățită și transmisă în gestiune	Număr de turiști beneficiari ai serviciului
45.	5020. Amenajarea parcării auto și reabilitarea drumului de acces la Mănăstirea cu Hramul „Nașterea Domnului” din s. Zabriceni	CR Edineț	CR Rîșcani CR Briceni APL I Edineț APL I Zabriceni APL I Brînzeni APL I Alexeevca APL I Bleșteni	RDN, s. Zabriceni, r-ul Edineț	34.846.452	-	-	24 luni	Drumul de acces L53 renovat; 6 indicatoare instalate; Parcare auto amenajată în fața Mănăstirii cu instalarea a 20 de piloni electrici și 10 tomberoane de colectate a deșeurilor la parcare auto.	Număr de turiști la locație
46.	5031. Reabilitarea monumentului istorico-arhitectural Conacul Pommer și a drumului de acces la parcul dendrologic din s. Țaul r-ul Dondușeni	Primăria s. Țaul	or. Dondușeni, s.Plop, s.Corbu, s. Cernoleuca, s. Mihaileni, s. Baraboi, s. Dondușeni	s. Țaul r-ul Dondușeni	12.253.660	-	-	24 luni	Reabilitarea conacului Pommer, Sporirea numărului de turiști, vizitatori a zonei turistice „Țaul”, Afaceri turistice în zona vizitată de proiect Produsul Regional Brut majorat Zona turistică mai atractivă	Număr de turiști la locație

47. Total necesități 48. Măsura 2.4	4 proiecte	4 aplicanți	-	-	95.101.186	92.042	-	18-24 luni	4,5 km. căi de acces amenajate 6 mini-pensiuni construite și dotate; 4 foișoare construite; 1 teren de joacă pentru copii dotat cu echipament amenajat; 2 terenuri sportive construite/amenajate; Sistem de iluminare pe teritoriul zonei de odihnă instalat; 10 tomberoane de colectare a deșeurilor instalate; 1 parcare pentru automobile și autocare construită; 1 traseu de biciclete construit (10 km.); 1 Centrul de promovare a turismului; 1 Centrul de promovare a turismului; 6 indicatoare instalate; 1 Parcare auto amenajată
--	------------	-------------	---	---	------------	--------	---	------------	---

Notă: Sursele de finanțare date în EURO au fost convertite în LEI la cursul oficial BNM – 1 EURO = 21,041 LEI din data de 03 ianuarie 2017

III. MECANISME INSTITUTIONALE DE IMPLEMENTARE

- **Proiectele prioritare** din POR Nord sunt implementate de către ADR Nord, conform prevederilor legislației în vigoare și procedurilor MO al ADR. Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din sursele FNDR:

1) **CNCDR decide alocarea mijloacelor financiare din FNDR.** ADR inițiază implementarea propriu-zisă a proiectelor în baza deciziei CNCDR de alocare a mijloacelor financiare conform bugetului FNDR alocat în anul respectiv.

2) **ADR semnează Acord de parteneriat privind implementarea proiectului cu aplicantul și partenerii.** În cazul fiecărui proiect selectat pentru finanțare, Agenția de dezvoltare regională, Beneficiarul și partenerii vor semna un Acord de parteneriat care prevede stabilirea atribuțiilor și responsabilitățile fiecărei părți, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și după caz, cofinanțarea proiectului.

3) **ADR lansează activitățile de implementare a proiectului.** Pentru fiecare proiect în parte, ADR va elabora, după caz, Caiete de sarcini și va anunța concursurile de licitație publică pentru angajarea companiilor specializate în realizarea lucrărilor de reparație, reconstrucție, construcție, dotare cu echipament tehnic și utilaje, în prestarea de servicii, ș.a. necesare pentru implementarea proiectelor. În conformitate cu prevederile legale din domeniu și cu procedurile stabilite, ADR vor monitoriza implementarea proiectelor și vor asigura utilizarea eficientă mijloacelor financiare;

4) **ADR prezintă rapoarte MADRM și CRD privind derularea implementării proiectului.** Rezultatele evaluării și monitorizării se vor include în rapoarte de monitorizare și evaluare referitoare la fiecare proiect în parte și se vor prezenta MADRM de către ADR.

- **Concepte de proiecte viabile** (CPV) dezvoltate în cadrul proiectului MSPL 2.0, în baza PRS-ilor în domeniile AAC, MDS și EE a clădirilor publice, precum și proiectele aprobate în lista de proiecte POR Nord, care sunt în căutarea surselor de finanțare, după obținerea finanțării din fondurile naționale sau internaționale vor fi implementate de către APL sau ADR Nord, conform procedurilor stabilite de instituțiile finanțatoare, în baza unor contracte de finanțare.
- CRD Nord, APL din RDN, alți actori regionali, vor întreprinde acțiuni pentru promovarea și atragerea investițiilor pentru proiectele din POR Nord.
- POR Nord poate fi actualizat la necesitate, la propunerea ADR Nord sau membrilor CRD Nord.

IV. SURSE DE FINANȚARE

În perioada 2017 – 2020 proiectele prioritare din DUP 2017-2020 și POR Nord 2017-2020 vor fi finanțate din Bugetul de Stat, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare Regională (FNDR), care constituie **1%** din veniturile bugetului de stat, precum și din alte surse de finanțare naționale și internaționale prin intermediul partenerilor de dezvoltare, în conformitate cu prevederile Legii nr.438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. Proiectele regionale vor fi finanțate din sursele FNDR, conform procedurilor MO al FNDR și MO al ADR .

Pentru implementarea proiectelor care nu au acoperire financiară din FNDR, vor fi desfășurate acțiuni pentru atragerea surselor din alte fonduri naționale: Fondul Național Ecologic (FEN); Fondul Rutier (FR); Fondul pentru Eficiență Energetică (FEE); Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM); alte programe guvernamentale. Totodată, CPV și proiectele fără acoperire financiară, prin intermediul partenerilor de dezvoltare, vor fi promovate în comunitatea donatorilor internaționali.

V. MONITORIZARE ȘI EVALUAREA POR NORD 2017-2020

CRD Nord și ADR Nord, în conformitate cu legislația în vigoare și MO al ADR, va asigura monitorizarea și evaluarea implementării POR Nord 2017-2020. ADR Nord va raporta despre proiectele finanțate din FNDR și din alte surse către CRD Nord și MADRM. Rapoartele trimestriale vor conține informații despre implementarea proiectelor. Rapoartele bianuale prezentate CRD Nord, de asemenea, vor indica progresul în vederea implementării POR Nord 2017-2020.

Totodată, proiectele din POR Nord care nu au acoperire financiară din FNDR, pentru care APL-ri, alți actori care au atras surse pentru implementarea lor, de asemenea vor fi monitorizate, pentru a evalua gradul de implementare a POR Nord 2017-2020, informația fiind prezentată ADR-lui de către APL-ri, conform unui tabel de monitorizare prestabilit, care va furniza informații generale despre bugetele proiectelor, aria de intervenție și donatorul.

Adițional, în conformitate cu prevederile MO al ADR, la raportarea obișnuită referitor la progres, fiecare proiect va prezenta un raport detaliat cu privire la finalizarea proiectului, care va estima succesul general al proiectului, rapoarte referitor la rezultate specifice și indicatori de impact, și va identifica impactul proiectului pe termen lung odată cu finisarea implementării.

Studiile de evaluare se vor efectua pentru proiectele mai mari, care pot include o serie de metodologii corespunzătoare, inclusiv sondaje participative ale beneficiarilor în baza valorii rezultatelor proiectului. Pentru un număr de proiecte mari, în special unde beneficiile sunt așteptate să fie de durată lungă și pe scară largă, Agenția de Dezvoltare Regională va trebui să organizeze evaluări la perioade necesare după completarea proiectului. Fonduri pentru efectuarea acestor evaluări trebuie să fie incluse în bugetul proiectului.

CONCLUZII

Implementarea cu succes a proiectelor din POR Nord 2017-2020 va contribui esențial la ridicarea nivelului de trai al locuitorilor Regiunii de Dezvoltare Nord, prin asigurarea cu servicii și utilități publice de calitate, prin diversificarea activităților economice cu aplicarea noilor tehnologii inovatoare prietenoase mediului înconjurător și valorificarea potențialului turistic regional, prin consolidarea și dezvoltarea guvernancei regionale și locale.

Atingerea obiectivelor strategice al RDN va fi posibilă doar cu implicarea tuturor actorilor regionali în procesul de dezvoltare a regiunii, prin promovarea potențialului regional, prin atragerea investițiilor în RDN. Astfel, instituțiile regionale CRD Nord și ADR Nord, împreună cu autoritățile locale de nivel I și II, mediul asociativ, antreprenorial și academic trebuie să asigure implementarea și durabilitatea proiectelor atât la nivel regional, cât și la cel local.